



## Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

16. lipnja 2015.\*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članci 49. UFEU-a, 51. UFEU-a i 56. UFEU-a – Sloboda poslovnog nastana – Sudjelovanje u izvršavanju javnih ovlasti – Direktiva 2006/123/EZ – Članak 14. – Tijela zadužena za davanje akreditacije o ispunjavanju zahtjeva propisanih zakonom poduzetnicima koji izvršavaju javne ovlasti – Nacionalni propis koji zahtijeva da se registrirano sjedište tih tijela mora nalaziti u Italiji“

U predmetu C-593/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Consiglio di Stato (Italija), odlukom od 3. srpnja 2012., koju je Sud zaprimio 20. studenoga 2013., u postupku

**Presidenza del Consiglio dei Ministri,**

**Consiglio di Stato,**

**Consiglio Superiore dei Lavori Pubblici,**

**Autorità per la Vigilanza sui Contratti Pubblici di lavori, servizi e forniture,**

**Conferenza Unificata Stato Regioni,**

**Ministero dello Sviluppo Economico delle Infrastrutture e dei Trasporti,**

**Ministero per le Politiche europee,**

**Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare,**

**Ministero per i beni e le attività culturali,**

**Ministero dell'Economia e delle Finanze,**

**Ministero degli Affari esteri**

protiv

**Rina Services SpA,**

**Rina SpA,**

**SOA Rina Organismo di Attestazione SpA,**

\* Jezik postupka: talijanski

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, K. Lenaerts, potpredsjednik, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz i A. Ó Caoimh, predsjednici vijeća, J. Malenovský, A. Arabadjiev (izvjestitelj), D. Šváby, M. Berger, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund i J. L. da Cruz Vilaça, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: L. Carrasco Marco, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. prosinca 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Rina Services SpA, Rina SpA i SOA Rina Organismo di Attestazione SpA, R. Damonte, G. Giacomini, G. Scuras i G. Demartini, *avvocati*,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju C. Pluchino i S. Fiorentina, *avvocati dello Stato*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za švedsku vladu, A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson i N. Otte Widgren kao i L. Swedenborg, F. Sjövall, E. Karlsson i C. Hagerman, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, E. Montaguti i H. Tserepa-Lacombe, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. ožujka 2015.,

donosi sljedeću

**Presudu**

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 49. UFEU-a, 51. UFEU-a i 56. UFEU-a kao i članka 14. i 16. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, str. 36., SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 47., str. 160.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru triju sporova između, s jedne strane, Presidenza del Consiglio dei Ministri, Consiglio di Stato, Consiglio Superiore dei Lavori Pubblici, Autorità per la Vigilanza sui Contratti Pubblici di lavori, servizi e forniture, Conferenza Unificata Stato Regioni, Ministero dello Sviluppo Economico delle Infrastrutture e dei Trasporti, Ministero per le Politiche europee, Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare, Ministero per i beni e le attività culturali, Ministero dell'Economia e delle Finanze i Ministero degli Affari esteri, te, s druge strane, u jednom sporu, Rina Services SpA, odnosno u drugom sporu, Rina SpA te u trećem sporu SOA Rina Organismo di Attestazione SpA u vezi s, među ostalim, nacionalnim propisom kojim se nameće da društva koja imaju svojstva tijela za certificiranje (Società Organismi di Attestazione, u daljnjem tekstu: SOA) moraju imati registrirano sjedište u Italiji.

## Pravni okvir

### *Pravo Unije*

3 Uvodne izjave 1. do 7., 16. i 33. Direktive 2006/123 određuju:

- „(1) [...] Ukidanje zapreka razvoju uslužnih djelatnosti između država članica ima ključnu važnost za jačanje integracije naroda Europe te promicanje uravnoteženog i održivog gospodarskog i socijalnog napretka. [...]
- (2) Konkurentno tržište usluga ima ključnu važnost za promicanje gospodarskog rasta i stvaranje novih radnih mjesta u Europskoj uniji. Brojne trenutačne zapreke na unutarnjem tržištu sprječavaju pružatelje usluga, a posebno mala i srednja poduzeća [SME], da prošire svoje djelovanje izvan nacionalnih granica i da u potpunosti iskoriste prednosti unutarnjeg tržišta. Time se smanjuje globalna konkurentnost pružatelja usluga iz Europske unije. Slobodno tržište koje prisiljava države članice da uklone ograničenja prekograničnom pružanju usluga, uz istodobno povećanje transparentnosti i bolju informiranost potrošača, osiguralo bi širi izbor za potrošače i bolje usluge uz niže cijene.
- (3) U izvješću Komisije o „Stanju na unutarnjem tržištu usluga” popisane su brojne zapreke koje sprječavaju ili usporavaju razvoj usluga između država članica [...]. Zapreke pogađaju široki niz uslužnih djelatnosti u svim fazama pružanja usluga i imaju niz zajedničkih obilježja, uključujući činjenicu da često proizlaze iz administrativnih opterećenja, pravne neizvjesnosti vezane uz prekogranične djelatnosti i pomanjkanja uzajamnog povjerenja između država članica.
- (4) [...] Uklanjanje tih zapreka uz istodobno stvaranje naprednog europskog socijalnog modela predstavlja osnovni uvjet za prevladavanje teškoća koje se javljaju tijekom provedbe Lisabonske strategije te za oživljavanje europskoga gospodarstva, posebno u pogledu zapošljavanja i ulaganja. [...]
- (5) Potrebno je, dakle, ukloniti zapreke slobodnom poslovnom nastanu za pružatelje usluga u državama članicama i zapreke slobodnom kretanju usluga između država članica, a primateljima i pružateljima usluga zajamčiti pravnu izvjesnost koja je nužna za stvarno uživanje ovih dviju temeljnih sloboda iz Ugovora. Budući da zapreke na unutarnjem tržištu usluga pogađaju gospodarske subjekte koji žele imati poslovni nastan u drugoj državi članici, kao i one koji pružaju usluge u drugoj državi članici u kojoj nemaju poslovni nastan, tim je pružateljima potrebno omogućiti da razviju svoje uslužne djelatnosti u okviru unutarnjeg tržišta uspostavom poslovnog nastana u državi članici ili koristeći slobodno kretanje usluga. Pružateljima se mora omogućiti odabir između ovih dviju sloboda ovisno o njihovoj strategiji rasta u svakoj državi članici.
- (6) Ove se zapreke ne mogu ukloniti pouzdajući se isključivo u neposrednu primjenu članaka [49. i 56. UFEU-a], budući da bi, s jedne strane, pojedinačno rješavanje slučajeva kroz prekršajne postupke protiv dotičnih država članica, posebno zbog proširenja, bilo iznimno komplicirano za državne institucije i institucije Zajednice, dok, s druge strane, uklanjanje niza zapreka zahtijeva prethodno usklađivanje nacionalnih pravnih sustava, uključujući uspostavu administrativne suradnje. Kako su potvrdili Europski parlament i Vijeće, zakonodavni instrument Zajednice omogućava uspostavu pravog unutarnjeg tržišta usluga.
- (7) Ova Direktiva uspostavlja opći pravni okvir za veliki niz usluga uzimajući u obzir različita obilježja svake djelatnosti ili struke i njihov sustav uređenja. Spomenuti se okvir temelji na dinamičnom i selektivnom pristupu koji, kao prioritetno pitanje, uključuje uklanjanje brzo uklonjivih zapreka, dok za ostale predviđa pokretanje postupka ocjenjivanja, savjetovanja i komplementarnog

usklađivanja oko posebnih pitanja [...]. Treba predvidjeti uravnoteženu kombinaciju mjera koje uključuju ciljno usklađivanje, administrativnu suradnju, osiguranje slobodnog pružanja usluga te poticanje razrade pravila ponašanja u odnosu na određena pitanja. [...]

[...]

(16) Ova se Direktiva odnosi isključivo na pružatelje usluga s poslovnim nastanom u državi članici i ne pokriva vanjske aspekte. [...]

[...]

(33) Usluge iz područja primjene ove Direktive obuhvaćaju najrazličitije djelatnosti koje su predmet stalnih promjena, uključujući poslovne usluge kao što su [...] certificiranje [...]"

4 Članak 2. Direktive 2006/123, naslovljen „Područje primjene“, glasi kako slijedi:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na usluge koje dostavljaju pružatelji s poslovnim nastanom u državi članici.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

[...]

i) djelatnosti povezane s izvršavanjem službenih ovlasti, kako je određeno u članku [51. UFEU-a];

[...]“

5 U skladu s člankom 3. stavkom 3. Direktive 2006/123, države članice primjenjuju odredbe iz te direktive u skladu s propisima Ugovora FEU o pravu poslovnog nastana i slobodnom kretanju usluga.

6 Članak 14. spomenute direktive naslovljen „Zabranjeni zahtjevi“, koji se nalazi u Poglavlju III. iste, koje nosi naslov „Sloboda poslovnog nastana za pružatelje usluga“, određuje:

„Države članice ne uvjetuju pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na svojem državnom području ispunjavanjem sljedećih zahtjeva:

1) diskriminirajućih zahtjeva koji se izravno ili neizravno temelje na državljanstvu ili, u slučaju [društava], mjestu registriranog sjedišta, [...]

[...]

3) ograničenja slobode pružatelja usluga da odabere između glavnog ili sekundarnog poslovnog nastana, a posebno obveze da pružatelj ima svoj glavni poslovni nastan na njihovu državnom području, ili ograničenja slobodnog odabira između poslovnog nastana u obliku agencije, podružnice ili društva kćeri;

[...]“

7 Članak 15. Direktive 2006/123, naslovljen „Zahtjevi koji se trebaju ocijeniti“, koji se nalazi u istom tom Poglavlju III., nalaže državama članicama da ispituju predviđa li njihov pravni sustav neki od zahtjeva iz stavka 2. tog članka i da osiguraju da su ti zahtjevi usklađeni s uvjetima nediskriminacije, nužnosti i proporcionalnosti, kakvi su predviđeni u stavku 3. istog članka.

- 8 Poglavlje IV. te direktive, naslovljeno „Slobodno kretanje usluga“, sadrži članak 16. koji ima naslov „Sloboda pružanja usluga“. Taj članak propisuje:

„1. Države članice poštuju pravo pružatelja usluga da djeluju u državi članici u kojoj nemaju poslovni nastan.

Država članica u kojoj se pruža usluga osigurava slobodni pristup i slobodno izvođenje uslužne djelatnosti na svojem državnom području.

Države članice ne smiju uvjetovati pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na svojem državnom području ispunjavanjem nekog zahtjeva koji ne poštuje sljedeća načela:

- a) nediskriminacije: zahtjev ne smije biti izravno ili neizravno diskriminirajući s obzirom na državljanstvo niti, u slučaju pravnih osoba, državu članicu poslovnog nastana;
- b) nužnosti: zahtjevi moraju biti opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite okoliša;
- c) proporcionalnosti: zahtjev mora biti prikladan za ispunjenje postavljenog cilja i ne smije prekoračiti ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja.

2. Države članice ne smiju ograničiti slobodu pružanja usluga, ako pružatelj ima poslovni nastan u drugoj državi članici, namećući neki od sljedećih zahtjeva:

- a) obvezu da pružatelj ima poslovni nastan na njihovu državnom području;

[...]

3. Državi članici u koju se pružatelj preseli nije zabranjeno uvođenje zahtjeva u pogledu pružanja uslužne djelatnosti, ako su ti zahtjevi opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite okoliša te usklađeni sa stavkom 1. [...]"

### *Talijansko pravo*

- 9 Uredba br. 207 Predsjednika Republike od 5. listopada 2010. o izvršenju i provedbi zakonske uredbe br. 163 od 12. travnja 2006. (redovni dodatak Službenom listu Republike Italije (GURI) br. 288 od 10. prosinca 2010.), koja je ukinula uredbu Predsjednika Republike br. 34 od 25. siječnja 2000., u svojem članku 64. stavku 1. propisuje da se SOA osnivaju u obliku dioničkih društava čiji naziv mora izričito sadržavati izraz ‚certifikacijska tijela‘ te da njihovo registrirano sjedište mora biti na državnom području Talijanske Republike.

### **Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja**

- 10 Rina SpA je holding društvo grupe Rina. Registrirano sjedište tog društva je u Genovi (Italija).
- 11 Rina Services SpA je dioničko društvo koje je dio grupe Rina čije je registrirano sjedište također u Genovi. Cilj tog društva je pružanje usluga certificiranja UNI CEI EN 45000.
- 12 SOA Rina Organismo di Attestazione SpA je također dioničko društvo s registriranim sjedištem u Genovi. Obavlja djelatnost certificiranja i vršenja tehničkih nadzora u vezi s organizacijom i proizvodnjom građevinskih poduzetnika. Rina SpA ima 99% poslovnih udjela u tom društvu, a Rina Services SpA ih ima u iznosu od 1%.

- 13 Ta tri društva su podnijela žalbe pred Tribunale amministrativo regionale per il Lazio osobito s ciljem osporavanja zakonitosti članka 64. stavka 1. uredbe br. 207 Predsjednika Republike od 5. listopada 2010. o izvršenju i provedbi zakonske uredbe br. 163 od 12. travnja 2006., zbog toga što predviđa da registrirano sjedište SOA mora biti na području Talijanske Republike.
- 14 Taj sud je presudama od 13. prosinca 2011. prihvatio te žalbe uz obrazloženje da je osobito zahtjev u vezi s mjestom registriranog sjedišta protivan člancima 14. i 16. Direktive 2006/123.
- 15 Tužitelji u glavnom postupku podnijeli su protiv tih odluka žalbu Consiglio di Stato, ističući osobito da djelatnost koju obavljaju SOA spada u izvršavanje javne ovlasti u smislu članka 51. UFEU-a i da posljedično ulazi u područje primjene Direktive 2006/123 kao i članaka 49. UFEU-a i 56. UFEU-a.
- 16 U tim je okolnostima Consiglio di Stato odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Priječe li načela Ugovora o slobodi poslovnog nastana (članak 49. UFEU-a) i o slobodnom pružanju usluga (članak 56. UFEU-a) te načela navedena u Direktivi 2006/123/EZ donošenje i primjenu nacionalnog propisa koji određuje da SOA koja imaju oblik dioničkog društva, moraju imati registrirano sjedište na državnom području [Talijanske] Republike?”
2. Treba li izuzeće iz članka 51. UFEU-a tumačiti na način da je njime obuhvaćena i djelatnost certificiranja koju obavljaju pravne osobe privatnog prava koje, s jedne strane, moraju imati oblik dioničkog društva i poslovati na tržištu, a, s druge strane, sudjeluju u izvršavanju javnih ovlasti, pa su stoga podvrgnute odobrenju i striktnoj kontroli nadzornog tijela?“

## O prethodnim pitanjima

### *Drugo pitanje*

- 17 Drugim pitanjem, koje valja prvo ispitati, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 51. stavak prvi UFEU-a tumačiti na način da djelatnosti koje obavljaju SOA spadaju u izvršavanje javne ovlasti u smislu te odredbe.
- 18 Valja utvrditi da se Sud o takvom pitanju, koje je u okviru prethodnog postupka uputio Consiglio di Stato, već izjasnio u svojoj presudi SOA Nazionale Costruttori (C-327/12, EU:C:2013:827).
- 19 U točki 52. te presude Sud je zaključio da s obzirom na razmatranja navedena u točkama 28. do 35. te presude, odnosno, osobito s obzirom na činjenicu da su SOA poduzetnici s ciljem ostvarivanja dobiti koji svoje djelatnosti obavljaju u uvjetima tržišnog natjecanja i da ne raspolažu nikakvom ovlašću odlučivanja koja je povezana s izvršavanjem ovlasti javne vlasti, ne može se smatrati da djelatnosti certificiranja SOA predstavljaju izravnu i specifičnu povezanost s izvršavanjem javnih ovlasti u smislu članka 51. UFEU-a.
- 20 Točnije, Sud je u točki 54. iste presude istaknuo da se to što SOA provjeravaju tehničke i financijske kapacitete poduzetnika podvrgnutih certificiranju te istinitosti i sadržaju izjava, potvrda i dokumenata koje su podnijele osobe kojima se potvrda izdaje kao i postojanosti uvjeta u vezi s osobnom situacijom kandidata ili podnositelja zahtjeva ne može smatrati djelatnošću koja proizlazi iz autonomije odlučivanja svojstvene izvršavanju prerogativa javne vlasti. Ta je provjera u potpunosti utvrđena nacionalnim zakonodavnim okvirom. Nadalje, ona se provodi pod izravnim državnim nadzorom i ima za svrhu olakšati zadatak vlasti koje odlučuju u području sklapanja ugovora o javnim radovima, njezin cilj jest omogućavanje potpunijima ispunjenje njihove zadaće uz točno i detaljno poznavanje kako tehničkih tako i financijskih mogućnosti podnositelja zahtjeva.

- 21 U predmetnom slučaju sud koji je uputio pitanje nije u ovom zahtjevu za prethodnu odluku utvrdio postojanje nikakve razlike u prirodi djelatnosti koje obavljaju SOA u odnosu na činjenice u presudi SOA Nazionale Costruttori (C-327/12, EU:C:2013:827).
- 22 U tim okolnostima na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 51. stavak prvi UFEU-a treba tumačiti na način da se izuzeće od prava na poslovni nastan iz te odredbe ne primjenjuje na djelatnosti potvrđivanja koje obavljaju društva koja imaju svojstvo tijela za certificiranje.

*Prvo pitanje*

- 23 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev, upućujući na nekoliko odredaba prava Unije, osobito članke 49. UFEU-a i 56. UFEU-a kao i načela iz Direktive 2006/123, pita treba li to pravo tumačiti na način da mu je protivan propis države članice, kao što je onaj o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji predviđa da SOA trebaju imati registrirano sjedište na nacionalnom državnom području.
- 24 U tom pogledu valja zaključiti da usluge certificiranja ulaze u područje primjene Direktive 2006/123, s obzirom na to da su te usluge usto izričito spomenute u uvodnoj izjavi 33. iste, na netaksativnom popisu djelatnosti obuhvaćenih tom istom direktivom.
- 25 U ovom slučaju, zahtjev u vezi sa sjedištem tijela za certificiranje o kojemu je riječ u glavnom postupku naveden je u članku 14. Direktive 2006/123. Naime, taj se zahtjev, u dijelu u kojem obvezuje SOA da imaju registrirano sjedište na nacionalnom državnom području, s jedne strane izravno temelji na mjestu registriranog sjedišta pružatelja usluga u smislu u smislu članka 14. točke 1. te direktive, a s druge strane ograničava slobodu istih da odaberu između glavnog ili sekundarnog poslovnog nastana, obvezujući ga osobito da ima svoj glavni poslovni nastan na nacionalnom državnom području u smislu točke 3. tog članka.
- 26 Članak 14. Direktive 2006/123 zabranjuje državama članicama da pristup djelatnosti pružanja usluga ili njezino obavljanje na njihovu području uvjetuju poštovanjem nekog od zahtjeva navedenih u točkama 1. do 8. istog, namećući im tako da prioritarno i sustavno uklone te zahtjeve.
- 27 Međutim, Talijanska Republika ističe da zahtjev prema kojem se registrirano sjedište SOA mora nalaziti na nacionalnom državnom području opravdava potreba da se osigura učinkovitost nadzora koji nad djelatnostima SOA vrše javna tijela.
- 28 U tom pogledu valja istaknuti, kao što su to učinile Republika Poljska i Komisija, da se zahtjevi navedeni u članku 14. Direktive 2006/123, a na koje se odnosi propis o kojemu je riječ u glavnom postupku, ne mogu opravdati.
- 29 Taj zaključak proizlazi iz teksta tog članka 14. kao i iz opće strukture Direktive 2006/123.
- 30 Naime, s jedne strane, iz naslova spomenutog članka proizlazi da su zahtjevi navedeni u točkama 1. do 8. istog „zabranjeni“. Osim toga, ništa u tekstu tog članka ne upućuje na to da države članice raspoložu mogućnošću da opravdaju zadržavanje takvih zahtjeva u svojim nacionalnim zakonodavstvima.
- 31 S druge strane, opća struktura Direktive 2006/123 počiva, što se tiče slobode poslovnog nastana, na jasnom razlikovanju zabranjenih zahtjeva i onih koji su podvrgnuti ocjeni. Dok se na prve primjenjuje članak 14. te direktive, na druge se primjenjuju pravila predviđena člankom 15. iste.
- 32 Što se tiče, posebice, zahtjeva koji se trebaju ocijeniti, u skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive 2006/123, na državama je članicama da ispitaju predviđa li njihov pravni sustav neki od zahtjeva iz stavka 2. tog članka te da osiguraju da su ti zahtjevi usklađeni s uvjetima nediskriminacije, nužnosti i proporcionalnosti, kakvi su predviđeni u stavku 3. istog članka.

- 33 U tom pogledu iz stavaka 5. i 6. spomenutog članka 15. proizlazi da je državama članicama dopušteno zadržati ili, ako je primjenjivo, uvesti zahtjeve kao što su oni spomenuti u stavku 2. istog članka, pod uvjetom da su u skladu s uvjetima nediskriminacije, nužnosti i proporcionalnosti iz stavka 3. te odredbe.
- 34 Osim toga, što se tiče slobodnog kretanja usluga, članak 16. stavak 3. Direktive 2006/123 predviđa da državi članici u koju se pružatelj preseli nije zabranjeno uvođenje zahtjeva u pogledu pružanja uslužne djelatnosti, ako su ti zahtjevi opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite okoliša te usklađeni sa stavkom 1. tog članka.
- 35 Međutim, takva mogućnost nije predviđena za „zabranjene“ zahtjeve navedene u članku 14. Direktive 2006/123.
- 36 Taj zaključak nije doveden u pitanje člankom 3. stavkom 3. te direktive, na temelju kojeg države članice primjenjuju odredbe iste „u skladu s propisima Ugovora o pravu poslovnog nastana i slobodnom kretanju usluga“.
- 37 U tom pogledu valja utvrditi, kao što to tvrdi Republika Poljska, da bi tumačenje članka 3. stavka 3. Direktive 2006/123 prema kojem bi državama članicama bilo dopušteno na temelju primarnog prava opravdati zahtjev zabranjen člankom 14. te direktive lišilo potonju odredbu svakog korisnog učinka nižećući u konačnici ciljano usklađivanje koje ona vrši.
- 38 Naime, takvo tumačenje bilo bi protivno zaključku koji je zakonodavac Unije donio u uvodnoj izjavi 6. Direktive 2006/123, prema kojem se uklanjanje zapreka slobodi poslovnog nastana ne može izvršiti isključivo uz neposrednu primjenu članka 49. UFEU-a, jer bi, među ostalim, pojedinačno rješavanje slučajeva zapreka toj slobodi bilo iznimno komplicirano. Kada bi se priznalo da „zabranjeni“ zahtjevi na temelju članka 14. te direktive ipak mogu biti opravdani na temelju primarnog prava, to bi upravo dovelo do ponovnog uvođenja takva ispitivanja od slučaja do slučaja na temelju Ugovora FEU, za sva ograničenja slobode poslovnog nastana.
- 39 Osim toga, valja istaknuti da članku 3. stavku 3. Direktive 2006/123 nije protivno da se članak 14. iste tumači na način da se zabranjeni zahtjevi navedeni u potonjoj odredbi ne mogu opravdati. Naime, cilj je takve zabrane bez mogućnosti opravdavanja jamčiti sustavno i brzo uklanjanje određenih ograničenja slobodi poslovnog nastana za koja zakonodavac Unije i sudska praksa Suda smatraju da ozbiljno narušavaju dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Takav cilj u skladu je s Ugovorom FEU.
- 40 Stoga, iako je na temelju članka 52. stavka 1. UFEU-a dopušteno državama članicama da iz nekog od tamo navedenih razloga opravdaju nacionalne mjere koje su ograničenje slobode poslovnog nastana, to ipak ne znači da zakonodavac Unije prilikom donošenja akta sekundarnog prava kao što je Direktiva 2006/123, kojom se konkretizira temeljna sloboda kojom se bavi Ugovor FEU, ne može ograničiti određene iznimke, tim više kada, kao u ovom slučaju, predmetna odredba sekundarnog prava u biti samo ponovno preuzima ustaljenu sudsku praksu prema kojoj zahtjev kao što je onaj o kojemu je riječ u glavnom postupku nije spojiv s temeljnim slobodama na koje se mogu osloniti gospodarski subjekti (u tom pogledu osobito vidjeti presudu Komisija/Francuska, C-334/94, EU:C:1996:90, t. 19.).
- 41 U tim okolnostima na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 14 Direktive 2006/123 treba tumačiti na način da mu je protivan propis države članice koji predviđa da SOA trebaju imati registrirano sjedište na nacionalnom državnom području.



## **Troškovi**

- 42 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. **Članak 51. podstavak 1. UFEU-a treba tumačiti na način da se izuzeće od prava na poslovni nastan iz te odredbe ne primjenjuje na djelatnosti potvrđivanja koje obavljaju društva koja imaju svojstvo tijela za certificiranje (Società Organismi di Attestazione).**
2. **Članak 14. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu treba tumačiti na način da mu je protivan propis države članice koji predviđa da društva koja su tijela za certificiranje trebaju imati registrirano sjedište na nacionalnom državnom području.**

Potpisi